

pošlje v pregled nekterim znanim jezikoslovcem po deželi, pred natisom pa da ga v Ljubljani doveršita učena gg. kan. J. Poklukar in prof. Fr. Metelko (Novic. I. 51. str. 218). Razun tega se je društvo oberno do vlade, naj se vpelje slovenščina v šole in vradnije, in naj se v Ljubljani napravi vseučilišče slovensko. V malih šolah je prevzel slovenščino J. Navratil; za srednje je primerno slovnico v Gajici spisati obljubil Bl. Potočnik; z Dunaja so dovolili slovensko kmetijsko šolo, dve slovenski pravoslovni učilnici; visoke šole pa ali „vseučilišče so obljubili na bolji dobo“.

Književstvo.

Geometrija ali merstvo za slovenske ljudske šole. Spisal **Janez Lapajne**, nadučitelj v Ljutomeru. S 95 v les vrezanimi slikami. V Ljubljani, 1872. Založil in natisnil R. Milic. Velja terdo vezana 30 kr.

Pod tem naslovom smo zopet dobili čisto novo knjižico za naše ljudske šole, kakoršne smo že težko pričakovali, kajti nova šolska postava (v šolskem in učnem redu 20. avg. 1870 §. 53.) naravnost ukazuje, da naj se tudi učenci ljudskih šol učé risanja in geometričnih oblik. Ta knjižica je nam prav dobro došla, in je prva, ki učitelju in učencem v prav umevni besedi in po naj boljših pedagoških vodilih kaže, kako se pospešuje nauk v risanju in v geometričnih oblikah; tega nam je porek naš verli dobro znani šolski pisatelj g. Lapajne. To lično delce obsega te-le stvari: Predgovor; vvod (trupla, plani čerte, pike); planomerstvo (risanje pik, risanje čert, risanje vstricnic, navpične, vodoravne in poševne čerte, kako se ravne čerte merijo, deljenje ravnih čert, koti, trikot, četerokoti, mnogokoti, krog, poveršina); truplomerstvo (razna trupla, poveršje trupel, telesnina ali kubični zapadek); dodatek (metrična mera, o risanju). Ker tudi se za srednje šole nimamo slovenske geometrije, bode ta knjižica ob enem tudi vstrezala prvim razredom v gimnazijah in realkah pa tudi v izobraževalnicah za učitelje. Gg. pisatelj in založnik vložila sta tudi prošnjo, da bi se ta knjižica za vse te šole dovolila, kar se jima bode toliko gotovejše spolnilo, ker je slavno ministerstvo uka že pri neki priliki samo nagovarjalo, da bi se kdo lotil tega dela. To knjižico prav živo priporočamo vsem zgoraj omenjenim učiliščem pa tudi vsem drugim, ki se hočejo vaditi v tem koristnem nauku.

Šolsko obzorje.

Iz Ljutomera. (Pervi in vstanovni občni zbor okrajnega učit. društva.) »Tov.« je bil že naznanil, da tukaj snujemo okrajno učiteljsko društvo. 4. aprila imelo je prvi svoj zbor. Razun peterih domačih učiteljev došlo je tudi pet vnanjih iz bližnje okolice; dva (učitelja iz Negove) sta sicer daljno pot imela. Da jih ni več prišlo, krivo je bilo slabo vreme na omenjeni dan. Zbor sta bila počastila tudi gospoda: Haas, okrajni glavar ljutomerski, in Kukovec, okrajni načelnik in predsednik krajnega šolskega sveta i. t. d.

Zborovanje pričel je predsednik osnovalnega odbora, gosp. Kryl, učitelj realke, ter v slovenskem in potem v nemškem jeziku tako-le nagovoril zbrano gospodo: »Vsi gospodje učitelji in drugi mili nam gosti, ki ste se k tej skupščini sešli, bodite mi serčno pozdravljeni, kličem vam: dobro došli! Vsakemu iz med vas je gotovo znano, v kateri namen smo se danes tukaj sesli. Imamo namreč v življenje obuditi novo učiteljsko društvo, za katero so se že lani priprave delale, in za katero imamo že potrjena pravila. Naloga temu društvu je, da bi učitelji tega okraja na šolskem polju vzajemno delali, da bi se zategadel v šolskih, pedagogičnih in didaktičnih stvareh skupno izučevali in posvetovali. Vidimo, da vsaki stan, hoteč zadostovati svoji nalogi, mora napredovati; tudi mi ne moremo in ne smemo za drugimi stanovi zaostajati; kajti ravno pri nas učiteljih, akoravno tega mnogi še ne priznajo ali priznati nočejo — kaže se podlaga prihodnosti teh, ki bodo enkrat kot možje, državljani v občini, v narodu, v državi. Izrejevati pa vredne državljane, za narod, domovino, državo koristne — to ni lahka naloga. Poleg tega je izreja mladine naj važnisi čin, kateri ljudi vodi k omiki; izreja je tisti faktor, s katerim občine, dežele in države ne le živé, ampak tudi močne in krepke postajajo. Ako tedaj v šolah vredno vzrejamo mladino, bomo s tem jako koristili narodu in državi; kajti dober narodnjak nikdar ni bil, in ne bo slab državljan. Spominjam se besed rimskega filozofa Cicerona, ki pravi: »Veliko upanje domovini so sole; ako te cvetejo, je tudi država močna; ako pa sole bolehalo, bolezen ta se tudi domovine lahko prime«. Da se je mnogim državam tako godilo, kaže nam povestnica.

Slavni Rimljani, narod najmočnejši starega veka, zginili so; Greki, narod najomikanejši — tudi tako. Samo to, kar smo za njimi podedovali, nam dokazuje, da so stali na visoki stopinji omike in blagostanja. In pitajmo sedaj, kaj je bil vzrok njihovemu poginu. Povestnica govori, da upad njih npravnosti je je uničil. Npravnost pa je le pri tistem narodu, pri katerem je mladina dobro vzrejena in lepo podučena. Vidimo pa nasprotno cvetoče narode in države le tam, kjer je mladinska izreja, kjer je šolstvo dobro. Države, po številu duš dosti male, kakor: Švicija, Nizozemlje, Saksija — so moralno in materialno jako močne; še celó država, ki še pred malim časom ni bila ravno močna, povzdignila se je sedaj v krepko državno telo na severu. In to vso je nastalo le z dobrim šolstvom in z dobro vzrejeno mladino. Pri nas učiteljih je torej, da skerbimo za prihodnost mladine, in s tem pa tudi za prihodnost narodov in države. Ako pa hočemo mladino prav vzrejati in izučiti, moramo se najprej sami vzajemno za ta posel pripravljati. V doseg tega namena zedinimo se torej v društvo, v katerem delajmo složno in marljivo na poti napredka k večji omiki človečanstva.

Na to spregovori nadučitelj Lapajne, ter omenja, kako važno je novo učiteljsko društvo za učitelje ljutomerskega, gornjeradgonskega in tudi za učitelje ormuškega okraja. Ti učitelji se do sedaj namreč ne morejo djansko veliko vdeleževati niti pri učit. društvu v Radgoni, niti v Ptuiju, kajti oba ta kraja sta kot sedež učit. društev preoddaljena za učitelje omenjenih okrajev. Verh tega ste ovi učiteljski društvi bolj za nemške učitelje; kajti v njih se ozira bolj na nemščino in razgovori se veršé po večem le v nemškem jeziku, kar slovenskemu učitelju ne koristi toliko. Naše novo učiteljsko društvo bode se pa trudilo, da se bodo razlagali razni šolski nauki v maternem jeziku. Po tej splošni opombi govori še o naukih v ljudski šoli. Naštevá nauke ljudske šole, ki so zaznamovani v novih šolskih postavah, razlaga smotre posamesnih nauk v tej šoli in na poedinih njenih stopinjah (razredih), in kaže naj prilicnejše račune pri podučevanju raznih teh nauk.

Nauke stare ljudske šole le na kratko omenivši mudri se več časa pri risanju, telovadbi, zemljepisji, naravoslovji in prirodoepisji.

Po tem dokončanem govoru govori še gosp. Kryl o rabi zemeljske krogle ali globusa jako obširno in temeljito tako, da je odločeni čas zborovanja kmali minul.

Naposled volil se je opravični odbor, v kterega so bili po nasvetu izvoljeni gg.: Iv. Kryl za predsednika, G. Postružnik za blagajnika in Lapajne za tajnika.

Konečno smo se gospodema gostoma zahvalili, da sta prišla k tej prvi skupščini novega društva, ter smo ju prosili za podporo pri tem učiteljskem in šolskem podvzetju.

Pri skupnem obedu verstile so se mnoge, razne in mične napitnice eno za drugo, tako, da je čas kmali nastopil, ko so se vnanji učitelji ločiti morali od svojih ljutomerskih tovaršev.

Iz Černomlja. (Zbor učiteljskega društva.) Tukajšnje učiteljsko društvo je imelo 3. aprila t. l. svoj 9. zbor, kterega se je vdeleževalo 8 udov in c. k. okrajni komisar, ki je tudi podporni ud. Ker je predsednik A. Jeršinovec obolel, je pri tem zboru predsedoval M. Stanonik, kot podpredsednik in blagajnik društva. Po prebranju zapisnika zadnjega zbora se je pristopilo k dnevnemu redu, ki je bil ta-le: 1. Zakaj otroci šolo tako neredno obiskujejo in kako bi se temu vsaj nekoliko pomagalo? 2. Zemljepisje v ljudski šoli. 3. Posamesni nasveti. — O prvem vprašanju govori naj popred M. Germ, ter čerdi, da je krajni šolski svet naj več kriv, da se naše šole tako slabo obiskujejo, ker sedejo v njem taki možje, ki še skoraj ne vedo, kaj je šola, če pa vedo, pa učitelju hočejo nagajati s tem, ako mu v vsem nasprotujejo. Tako je neki predsednik krajnega šolskega sveta človek, ki je menda rekel, da bo vse starše obvaroval kazni, ako se jim bo ktera naložila zaradi izkazanih šolskih zamud. Zakaj nas postava veže in sili, da moramo šolske zamude tako na tanko in v odločenem času izkazovati? Ne zgodi se čisto nič; popred, ako je kaki učenec šolo neredno obiskoval, smo ga, če je v treh mesecih desetkrat izostal, izkazali, ako ravno to ni bilo sila. Da bi se temu nekoliko pomagalo, bi bilo treba, da se taki ljudje, kakor je ta predsednik, take službe odstavijo, pa z zmožnejšimi nadomestijo.

Potem govori F. Muhič tako-le: »Glavni vzroki tega okraja, toliko nerednega obiskovanja in zanemarjenja šole, po mojem mnenju in sprevidu so:

1. Veliko siromaštvo, ker starši so tako v siromaštvu zakopani, da svojim otrokom niti primerne oprave (obleke) o zimski dobi omisliti, niti šolskega orodja, knjižice, tablice i. t. d. kar je mala reč, kupiti ne morejo. — Po tem takem se vé, da tudi otroka šola kaj ne veseli, in še celó brez orodja. Kaj pa učitelj, ko vidi tako siromašne otroke in da na vso njegovo priporočbo in naročbo, naj prosijo domá za potrebno orodje, kar tudi storé, pa ga le nikdar ni. — Odgovor je: »Nimamo«. — Ali si ti učitelj more pomagati? — in kak napredek je tã? — poduk samo na poslušanje — brez djaunske rabe — in še neredno obiskanje. Tako mora otrok že sam veselje do šole zgubiti in mu ni mar posilna šola, ter samo gleda, da se odtegne, če le more, ter toliko raji domá ostane. Šolam po zimi tudi primanjkuje derv za kurjavo. Učilnica tedaj ni gorka. Veliko otrok pa nima primerne obleke; na pol goli in ozeblji pridejo v nedosti toplo šolo; učni čas se le mraza tresejo in ne mislijo na uk, ampak, da bi bili skoraj zopet domá za toplo pečjo. Tedaj je res po tem takem učilnica otrokom za kazen; za to se je pa tudi bojé in toliko raji izostajajo, in komaj se s silo primerajo, da vendar v šolo hodijo.

2. Paša. Ko sneg odleze, že je šola prazna, in otroci tavajo za ovčjemi repi; — če je le pri hiši ena ovca, otroka pa dva, tri, tako vsi za tisto ovco raji gredo na pašo kot v šolo, kakor da bi trije bolje napasli, ko en sam čuban — le da norujejo in skačejo.

Staršem je pa to ravno po volji, ker pravijo, da za blago morajo najpervo skrbeti, da brez blaga ni življenja — ne štibre s čim plačati. — Taka šola, če je, ali ne. »Sej so naši stareji brez šole bolje živeli ko mi — mi imamo sedaj samo stroške, drugega nič. Kaj hasne nam kmetom šola — k večemu, da se na mašne knjizice brati nauči, — šola je le za gospodo, te je pa tako dosti in že preveč«.

3. Nevednost in še premala cenitev in spoznanje šole posebno v tem kraju. Nevedni so še starši zato, ker res ni dolgo, kar imajo prve šole. Ko se njihovi otroci le količkaj izurijo v branji, jih že ne pustijo dalje v šolo, misleč, da so se že izučili in izšolali, potem pa morajo doma pomagati, drugače ni življenja. — »Sej ne bodo gospodje, ker jih je drugih od bogatih staršev le dosti in še preveč«, pravijo; ženski mladini pa še celó prepovedujejo pisati učiti se.

Ti zadržki bi se odpravili:

1. ako bi se siromašne šole tem bolj, kar je mogoče djansko podpirale, da bi se otrokom o zimski dobi preskerbovala pripravna obleka; ako bi krajni šolski svet gledal in skrbel za šolska derva, srenje pa bi morale svojo dolžnost storiti; ako bi se siromašnim otrokom šolsko orodje in priprava preskerbovala. Res, da se je že o tem veliko storilo — kakor društvo »Šola« — ali koji in koliko jih to podpira — le vse gleda siromašnega učitelja. Ako pa bi on rad sam podpore, ter prosi in prosi, pa ni nikjer sluha.

2. Naj bi vse vasi imele svojega občenega ali po potrebi dva odrasčena in že umna čubana ali črednika, tako bi se gospodarstvo boljšalo in otroci pa ne bi še te male, revne in slabe oprave na paši tergali, in bi mogli redno v šolo hoditi in tako si potrebnih naukov pridobiti, da bi bili umni možaki v misli in djanji, previdni kmetje in gospodarji, da bi si znali bolje pridelovati živež in ne bi jim bilo treba, kakor sedanjim nevednim in neskerbnim, za živež in štibro tožiti se. O šoli bi potem drugače mislili in bi prevideli nje korist in napredek. Šola bi dobila zaupnost in čast, in le tako se je nadjati boljšega napredka in omike«.

Borštnik temu priterjuje in dostavi, da ni le samo revščina, ampak tudi zanikernost kriva šolskemu obiskovanju. Ali nima kmet pri vsaki priliki novcev za vino? Rajši naj kupi deci obutev za zimo. Zakaj se o pravem času ne pripravi derv za šolsko kurjavo? Jaz moram že tretje leto derva v svojem delu sekati, da z njimi učilnico grejem, ker mi drugih ne dajo. Prevzetni kmetje pravijo: »Šolmošter bo vse pod se spravil, ne platimo ga, ne dajmo mu, kar zahteva!« Tudi jaz pravim, da je krajni šolski svet tù pa tam največja ovira šolskemu napredku. Učitelja drugi radi na vse kraje pregledujejo in pretresujejo; ako pa on kaj zahteva, bodi si plačo ali kako drugo pravico, ga pa nihče ne vidi in ne posluša.

Stanonik pravi, da je vse to gola resnica, da ljudstvo res šol ne ceni, to pa le zato, ker se je šolstvo še le jelo buditi; čez nekoliko let bo že bolj. Naj potrebniša stvar bi bila, da nam naše pičle plače vredijo, da kolekturo odpravijo in v denarjih plačujejo, kakor druge uradnike, zakaj kmet pravi, da on učitelja plačuje, da mora tedaj tiho biti in se po njem ravnati. Ko bi pa učitelji vse v denarjih in pri c. k. davkariji dobivali, bi saj ljudje te misli ne imeli, da samo nas plačujejo, da jih mi tako rekoč zatiramo, in ne bili bi jim tak tern

v peti. Tudi mislim, da je tù pa tam krajni svèt šoli le v škodo, ker voljeni so v njega taki, ki imajo denar, dober jezik ali pa oštarije. Kaj pa taki šolstvu in učiteljstvu hasnijo, kaj, kako in kje sklepajo, je vsakemu znano, ni mi tedaj treba o tem govoriti. Kar pa zadeva šolske zamude, nam pa postava kaže pot in pravi, da se morajo vsi izkazani, ki se pri krajnem šol. svētu ne opravičijo, okr. šol. svētu predložiti, a in ta ima dolžnost vse take kaznovati.

Borštnik vpraša, kaj se ima pa zgoditi, ako okrajni šolski svèt ne hoče izkazancev kaznovati?

Muhvič se pritoži, da mu predsednik krajnega šolskega sveta pri sejah celó prepoveduje govoriti.

Stanonik misli, da se te reči vse prepočasi obravnavajo pri okr. svētu, take stvari naj sam c. k. okr. glavar kot predsednik rešuje. Beseduje pa vsaki učitelj slobodno pri krajnih sejah, samo tistikrat ne, kedar kaj njega osebno zadeva.

Schiller pravi, da bi se vsakteri pritožil, ako se mu krivica godi ali če je nered; se vé, da se boče reklo, da smo sitneži, pa nič ne dé, le terkajmo, dokler se nam ne odprè.

Potem se je prestopilo k drugi točki.

Muhvič pravi, da naj se zemljepisje uči v slogi z drugimi nauki; pričnè naj se pri znanem, da se pelje do neznanega, od posamesnega do celotnega. Tako se začnè s krajem, kjer šola stoji; ko je otrokom to dosti znano, se gre do bližnje večje vasi, in tako se primerjajo na dalje tergi in mesta, pota in ceste, bližnje vode, potoki in mlake z jezeri in morjem. Ravno tako polje, planjave, griči, hribi, gore in doline. Lahko se na tablo domači okraj narisa, kar bodo otroci z veseljem na svoje ploščice ponaredili. Potem se gre še le na vsestransko, in se razprostira po domači deželi do sosednjih, dokler se pride počasi do celega carstva, in otroci vidijo, kaj kažejo zemljevidi. Ko se naštejejo bližnja kraljestva in države, naj se kažejo deli sveta. Tudi se pri teh prilikah lahko nekaj o narodih, šegah obertniji in kupčiji pripoveduje.

F. Kavčič iz Dragatuša pravi, da, akoravno do sedaj še nimamo priprave knjige in dosti časa ne moremo odločiti za ta nauk, vendar podučuje pri berilnih vajah po navedenem mnenji *).

Potem smo pregledovali in razdelovali stvari, ki nam jih je poslalo društvo »Šola«. Tukaj naj še omenim, da nam je preč. g. dr. Juri Šterbenec, častni ud našega društva, podaril 25 gld., za kar mu bodi očitna, serčna zahvala!

Drugi dan t. j. 4. aprila je bila volitev predsednika v krajnem šolskem svetu černomaljskem, in voljen je bil visokočastiti gosp. Sporn, župnik v Černomlji, pošten, dober in verl mož.

J. Schiller, zapisnikar.

Iz Šent-Jerneja. Dobil si, dragi »Tovars«, iz mnogih krajev sporočilo, da so imeli tù in tam že posvetovanja zaradi vstanovitve okrajne učiteljske bukvarnice. Da je koristno, posebno sedajni čas se bolj izobraževati, ko vse želi, hrepeni in tiši na napredek in izobraževanje, sklicali so tudi g. grof c. k. okr. glavar Chorinsky na 11. dan aprila sejo, da se posvetovamo zaradi okrajne učiteljske bukvarnice. Akoravno smo bili 27. svečana v Kerskem skupaj, ter si zvolili uda v okrajni šolski svet, je vendar prišlo k posvetu 14 gg. učiteljev, ki so navdušeni za napredek. Zborovali smo v pričo ljubljeneza za šolski blagor vse vnetega prečastitega, častnega kanonika in c. k. šolskega nadzornika gosp. Edv. Polak-a, pod predsedstvom g. grofa predsednika okr. šolskega sveta in v pričo častitih gospodov c. kr. okrajnih šolskih svetovalcev g. Jan. Irkič-a,

*) Zemljepisje za ljudsko šolo ravno dokončavamo, in pride tedaj kmali na svetlo.

c. k. notarja in posestnika v Kerškem, in g. Vilelma Pfeifer-ja, posestnika na Raki i. t. d.

Po prijaznem pozdravu se pričnè zborovanje s tem, da nam g. grof preberè »Red za okr. učiteljsko bukvarnico«, ter se enoglasno sklène, da naj bode knjižnica v Kerškem.

Bila je potem volitev po listkih treh udov za oskerbovanje, ter so zvolili večji del enoglasno gospoda Janeza Brezica, učitelja v Leskovcu, g. Gašperja Gašperina, učitelja v Kerškem in Jan. Sajeta učitelja iz Šent-Jerneja. Za predsednika izbrali so si učitelji Jan. Brezica, za namestnika in blagajnika pa Jan. Saje-ta.

Ko so g. grof še druge točke razjasnili, so blagajniku odšteli od ljubljanske hranilnice podarjenih 9 gld. a. v. Na tihoma misleč pri sprejemu, da je to nepravilno število, kar gosp. kanonik Edv. Polak, dolenski »mecen« prstovoljno 20 goldinarjev dadó s tem pogojem, dokler bodo na istem mestu, vsako leto toliko dati. Slava! Ravno tako veselo obljubijo in tudi dajo g. grof c. k. okr. glavar in predsednik okr. šol. sveta g. Rudolf Chorinsky 10 gld. za 1872, in obljubijo še tudi za naprej vsako leto toliko velikodušno darovati. Učitelji se obema verlema dobrotnikom lepo zahvaljujejo.

Kaj pa mi revni in mnogostiskani učitelji! debatirali smo, koliko hočemo o sedajnih naj slabših okoliščinah na leto dajati, ali po dva gld. ali samo po enega. Večina je sklenila po 1 gld. na leto, ker se spodobi, da tudi glavno knjižnico v Ljubljani gmotno podpiramo. Vložili smo vsaki po en goldinar, ter tudi razun enega vsi dali, kar tudi poslednji obljubi dati; — dobili smo tedaj vkup 52 gld. — Serce radosti je vsem igralo, ko nam še g. Irkič in g. Pfeifer zagotovita materialne pomoči in podpore! Upamo še tudi od drugod kake pomoči, naj si bode v knjigah ali v novcih; vse se bode hvaležno sprejelo, ter prosimo poslati učiteljski knjižnici v Kerškem.

Sklenilo se je še dalje, da bode prvi posvèt v jeseni, meseca oktobra v prvi polovici in sicer v Mokronogu, ker se učitelji nič potresa ne bojé, kajti vajeni so že raznih potresov, pa vendar še sedaj živijo! Vsako leto naj bote po dve konferenciji, spomlad in v jeseni, in vselej v drugem kraji, enkrat v Radečah, drugikrat v Kostanjevici ali v prijetnem št. Jerneju.

Tudi je bilo razjasnjeno, da se bukve iz uč. bukvarnice po pošti zastonj pošiljajo in sicer tako, da se napiše: Ravnateljstvu šole v L; in učitelj, kedar nazaj pošlje, zopet tako na Kerško šolo.

G. korar so imeli cerkvene račune v Kerškem, in niso mogli pri nas dalje ostati, so pa za nas vse obed naročili in platili. Ne morem se zderzati, in tudi upam, da jih ne bodem razžalil, ako jih očitno zahvalim in rečem: »Bog plati, in ohrani nam tako blagega in gostolj. gospoda in mecena še mnogo let! Bili so tudi povabljeni g. okr. komisar Rudkovsky k obedu, ter so nam po mnogih napitnicah in voščilih tudi 5 gld. za bukvarnico podarili, ravno tako gospod župan Gross iz Kerškega 2 gld. Nagovoré me, naj poterkam še pri nekem g. uradniku, tudi šolsk. prijatelju, ki je ravno kar iz Radeč v Kerško prišel in je bil v prvi sobi, tudi ta gospod dá 1 gld. ter opomni, da so za denar slabi časi, pa vendar za šolo rad kaj žrtvuje. Slava vsem!

Mislil sem si, lejte, koliko milijonov so presvitli cesar med svoje gg. uradnike razdelili in jim tudi slaba klenka, mi učitelji pa smo povsod odvrženi, nikjer nočjo poterditi nam boljše plače, in še morebiti, če bolj terkamo, z več riglji vrata zapró in zapahnejo. Ó osoda učiteljska!

Glej, ljubi moj, tako smo koj prvi dan za vtemeljitev učiteljske knjižnice dobili velik dar v denarjih. Pozneje je za knjižnico daroval g. Hočevnar,

posestnik v Kerškem, 50 gld., tako, da je sedaj vsega vkup že 107 gld., res prav lep začetek. Tudi smo dobili nekaj knjig od poprejšnje bukvarnice. Naročili si bomo koj nekaj novih knjig in časopisov iz že nabranega denarja; g. sobrat Tramšek Bl. obljubi pristopiti in vložiti nekaj novcev za knjižnico, in tudi pripusti svojo omaro za njo; g. Jož. Jerom pa je knjižnici daroval 6 knjig. Vsem bodi priserčna hvala!

Počastili so bili nas med obedom tudi g. grof, katerim gromovito zadoni od gosp. učiteljev cesarska pesem. Ko so se nekaj časa z nami pogovarjali, so se od družbe, ktera je narodne pesmi veselo in navdušeno prepevala, poslovili, kakor se tužnega serca prijatelj od prijatelja poslovuje. Postavljena je tedaj podlaga naši knjižnici, ktera nam bode hasnila; kajti pomagajmo eden drugemu, ker kamen na kamen dá palačo, zerno k zernu pogačo, in v družbi je moč in napredek.

Konečno naj še omenim, da se je več učiteljev drugam preselilo, kar pa dragi »Tovars« nisi naznanil, in tudi naznaniti nisi mogel, ker ti nebeden ne dopiše spremembe. Tudi jaz ne bil bi omenil, pa naprosili so me pri zadnji konferenci; to spada pod okrožje okr. šolskih svetovalcev.

Preselil se je g. Blaže Tramšek v Videm na Štajerskem; na njegovo mesto je prišel g. Gasper Gasperin iz Rake, na Rako je prišel Jernej Pirnat iz Sent-Jurja pri Svibnem; in ta služba je razpisana. Podaljšal se bo obrok do 15. maja, ker gotovo ne bode veliko prosilcev, kajti dohodki so precej plitvi. Tudi v sv. Križi pri Kostanjevici je učiteljska služba razpisana, ker je g. Val. Telban se od učiteljskega stanu poslovil, in rajši v novejši in boljši stan stopil, in je kupec in kerčmar.

Jan. Saje.

Iz Idrije. (Redek prijatelj in dobrotnik ljudskih šol). Čujte, kakošen dar je društvu »Sole« dne 8. aprila t. l. iz Kranja došel! Gospod gimnazijalni prof. Fr. Krašan v Kranji, bivši društveni poverjenik — zastran bolehnosti se je odborništvu odpovedal — daroval je društvu 3 slovenske globuse v vrednosti 16 goldinarjev z blagim namenom, da naj se razdelé revnim šolam na Kranjskem po razsodbi Šolinega odbora. Milodušni dar tega dobrotnika je od te strani prav redka prikazen. Slava mu!

Iz Ljubljane. Ministerstvo za bogočastje in nauk je za novo šolo v Ihanu poleg Ljubljane dovolilo 2000 gold. podpore.

— »Slovanskega pedagoga« drugi zvezek je prišel na svetlo, in ima zopet mnogo prav zanimivega blaga, med drugim tudi v slovenskem jeziku: »Slovensko ljudsko šolstvo« in »Vpliv novih šolskih postav na slovensko ljudsko šolstvo.«

— Tudi za tukajšnje mestne učitelje napravila bode se učiteljska knjižnica, a vprašanje je, kdo bode za njo v žep segal, ker učitelji, akoravno so že meseca novembra preteč. l. prosili za povišanje plače, še sedaj niso dobili beliča več, gotovo pri pričnjoči dragini knjižnice ne bodo mogli podpirati.

— Društvo slovenskih pisateljev se je 21. pret. m. v Ljubljani osnovalo, ter so se društvena pravila vladi predložila. Za pervesednika je izvoljen gosp. Dav. Terstenjak, za namestnika g. dr. Razlag, za tajnika g. profesor Pleteršnik in za blagajnika g. dr. Vošnjak.

Razpis službe. V dvorazredni šoli pri sv. Križi, poleg Slatine, v rogačkem šolsk. okraji je izpraznjena podučiteljeva služba z letno plačo 300 gld. in s prostim stanovanjem. Prošnje za njo, naj se do 1. junija oddajajo pri krajnem šolskem svétu pri sv. Križi.